

**Nunatsinni ilinniartitaanikkut angusat pitsaatsusaannik nalilersuisinnaasunillu,
Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusaniillu Naliliisartoqatigiitnik pilersitsinnikkut
pitsaaqutaasinnaasut aningaasartuutillu qanoq annertutiginnissaannik
nalunaarusioqqullugit Nalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut
aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**
(Inatsisartunut ilaasortaq Kaali Olsen, Inuit Ataqtigiit)

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Hans Aronsen, (IA), siulittaasoq
Jørgen-Ole Nyboe Nielsen, (D), siulittaasup tullia
Harald Bianco, (IA),
Ruth Heilmann, (S)
Aleqa Hammond, (S)

2012-imi ukiakkut ataatsimiinnermi ulloq 24. oktober siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusaniillu Naliliisartoqatigiinnik pilersitsisinnaaneq pillugu aalajangiinissamut tunngaviusinnaasumik Naalakkersuisut nassuiaasiornissaat siunnersuuteqartup kissaatigaa. Ilinniartitaanermut tunngasut naalakkersuinikkut assut pingaartinneqartut, taamaattorli ilinniartitaanerit qanoq nalilerneqarlutillu pitsaassusiat qulakkeerneqartassanersoq nunatsinni isumaqatigiissutigineqarsimanngitsoq siunnersuuteqartup tikkuarpaa. Ilinniartitaanerit naliliiffigineqartarnissaat siunnersuuteqartup pingaartippaa, taamaaliornikkut suliaasaqarfimmut aningaasaliussat inuiaqatigiinnut aammalu atuartunut/ilinniartunut pitsaanerpaamik iluaqutaasumik atorneqarsimanersut nalilerneqarsinnaaqullugu.

Inatsisartut siunnersuummik siullermeerinerat

Siunnersuutikkut anguniarneqartut Naalakkersuisut isumaqatigaat tikkuarlugulu pineqartut qanimut suleqatigalugit sulinerup ingerlanneqarnissaa kiisalu ilinniartitaanerit ataasiakkaat angusassaannik ersarissunik peqarnissaq pingaaruteqartut. Akerlianilli anguniakkat angunissaannut aqutissat suut atorneqarnissaannut kiffaangissuseqarnissaq kiisalu nunap immikkoortuisa eqqarsaatigineqarnissaat pingaaruteqartoq Naalakkersuisut isumaqarput.

Ilinniartitaanikkut pitsaassutsimik angusanillu naliliisartoqatigiinnik pilersitsinissami pitsaaqutit aningaasartuutissallu pillugit nassuiatup ilinniartitaanermut pilersaarummut II-mut ilaatinneqarnissaa Naalakkersuisunit kissaatiginartinneqarpoq, taamaattumillu allannguutissat siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiussipput:

“Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Pilersaarutaat II-mi Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu naliliisartoqatigiinnik pilersitsinikkut pitsaaqutaasinnaasut aningaasartuutillu nalilissagaat, naliliisartoqatigiillu nalilersortassagaat Kalaallit Nunaanni ilinniartitaanikkut angusarisat”.

Inuit Ataqatigiit

Inuit Ataqatigiit siunnersuut tamakkiisumik taperserpaat taamatullu iluseqarluni akuerineqassasoq inassutigalugu, taamaattumillu Naalakkersuisut allannguutissat siunnersuutaat tapersersinnaangilaat. Inuiaqatigiinnut iluanaarutissat annertusut Inuit Ataqatigiit naliliipput, taamaattumillu nassuiaat utaqeqqaanngikkaluarlugu ilinniartitaanikkut pitsaassutsimik angusanillu naliliisartoqatigiinnik pilersitsinissaq pitsaanerpaatut Inuit Ataqatigiinnit isigineqarpoq.

Siumut

Siunnersuutikkut anguniarneqartut Siumumit tunngaviusumik taperserneqarput aammalu ilinniartitaanermut aningaasat atukkatta pitsaanerpaamik atorneqarnissaannik inuiaqatigiittut qulakkeerinnittuarnissarput pillugu siunnersuuteqartoq isumaqatigalugu. Siumut isumaqarput siunnersuut Ilinniartitaanermut Periusissaq II-ip suliarineqarnerannut ilanngunneqassasoq, taamaattumillu Naalakkersuisut allannguutissat siunnersuutaat taperserlugu.

Demokraatit

Ilinniartitaanerit neqeroorutigineqartut nunanut tamalaanut sanillersuunneqarsinnaasumik qaffasissuseqarnissaat pingaaruteqartoq Demokraatit isumaqarput, taamaattumillu ilinniartitaanerit ingerlaavartumik nalilerneqartarnissaat Demokraatinit pingartinneqarpoq,

taamaaliornikkut naliliiffigineqarsinnaaqqullugu ullutsinnut naleqqunnersut, pitsaasuunersut aammalu atuartunut/ilinniartunut naleqqussagaanersut. Ilinniartitaanerit pitsaanerpaajunissaannik qulakkeerinninnissamut nassuiaasiornissaq aallarniutaasumik alloriarnertut Demokraatinit isigineqarpoq, taassumalu sapinngisamik siamasissuullunilu pingaarutillit tamarmik misissoqqissaarneqarnerannik imaqarnissaa Naalakkersuisunut kaammattuutigineqarpoq.

Atassut aamma Kattusseqatigiit Partiiat

Siunnersuut partiit tamarmik taperserpaat. Kiisalu atuarfimmik pitsaanerpaamik, piginnaaniliisumik ilinniagaqarnissamut pitsaanerpaamik periarfissinneqarnissamut kiisalu sulisartunik qaffaasaanissamik neqeroruteqarsinnaanerup sulissutiguarnissaat partiit tamarmik pingaartippaat.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai siunnersuuteqartup oqaatigigai aammalu taakku Naalakkersuisoqarfimmut aningaasaliissutigineqartunit aningaasalersorneqarsinnaasut kiisalu immikkut ilisimasalinnik aggersaanissaq pisariaqartinneqassanngitsoq taanna naliliisoq ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Tunngavissatut pigineqartut tunngavigalugit allatut naliliinissamut ataatsimiititaliaq pissutissaqanngilaq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu Naliliisartoqatigiinnik pilersitsinissami pitsaaqutissat aningaasartuutissallu pillugit nassuiaasiornissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaat kisiat siunnersuuteqartup kissaatigigaa erseqqissassallugu ataatsimiititaliap pisariaqarsoraa. Taamaalillunilu pineqartoq tassaanngilaq siunnersuisoqatigiinnik nutaanik pilersitsinissamik aallarnisaaneq.

Ilinniartitaanermut suliassaqarfiup tamarmiusup, tassalu atualinngitsuniit ilisimatusarfinni ilinniartitaanerit ilanngullugit, Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu Naliliisartoqatigiinnik pilersitsinissami pitsaaqutissat aningaasartuutissallu pillugit nassuiaammi ilanngunneqarnissaat siunnersuuteqartumit kissaatigineqartoq ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq.

Siunnersuut Inatsisartunit siullermeerneqarnermini isumaqatigiiffiunngitsoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Apeqqutip nassuiaasiornermi ilaatinneqartussap – tassalu Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu Naliliisartoqatigiinnik pilersitsinissami pitsaaqutissat aningaasartuutissallu – siumoortumik oqallisigineqarnera taamatut isumaqatigiinnginnermut pissutaaqataasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Ataatsimut isigalugu ilinniartitaanermut aningaasaliinerput nunatut aningaasaliinitta pingaarnersarigaa ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, minnerunngitsumik inuiaqatigiinni ilinniagaqassutsip qaffakkiartorneratigut inuuniarnikkut atukkatigut assigiinngissutsit nalimmassarneqarsinnaammata inunnullu ataasiakkaanut nammineq siunissamik pilersitsinissamut periarfissiimmat. Misissuinerimmi tamarmik takutippaat ilinniakkat qaffasinnerutillugit inuit ataasiakkaat suliffeqalernissaat suliffimminnillu aalajangiusimanninnissaat ajornannginnerusartoq; taamaalilluni inuiaqatigiit aningaasaqarnikkut inuuniarnikkullu imminut napatinnissaannut ilinniartitaaneq peqataaqataasarpoq.

Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu Naliliisartoqatigiinnik nunatsinni pilersitsinissaq pisariaqarnersoq tamannalu qanoq pitsaanerpaamik pilersikkiartuaarneqarsinnaanersoq pillugu Inatsisartut aalajangiinissaannut tunngavissatut nassuiaat naleqqutissappat nassuiaatip itisiliisuullunilu siamasissuunissaa pingaaruteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Nunani nalinginnaasumik sanillersuuttakkatsinni namminersortut pisortallu aaqqissuussineri, ilinniartitaanernik aalajangersimasunik naliliisinnaasut imaluunniit ilinniartitaanernik assigiinngitsunik qaffasissusilinnik naliliinissamik pitsaassusiinillu qulakkeerinninnissamik neqerooruteqartartut, assigiinngitsut pilersinneqarsimasut ataatsimiititaliamit ilimaneqarpoq. Taakkununga assersuutissaavoq Danmarks Evalueringsinstitut, ulluunerani meeqqanut neqeroorutinit, atuarfimmum aammalu atuarfimmit qaffasinnerusumik ilinniarfinnut tamanut naliliisinnaasoq. Apeqqutaavorli matumani Danmarkimut nunanullu allanut, uatsinnit innuttaqarneroqisunut, sanillersuussinnaanersugut. Apeqqut taanna Naalakkersuisut nassuiaasiaanni ilaatinneqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, tassa Danmarki nunalluunniit allat isumassarsiorfigissavagut imaluunniit nammineq nalilersueriaasissatsinnik pitsaassutsimillu qulakkeerrinneriaasissatsinnik pilersitsissaagut? Apeqqutip tamatuma apeqqutit arlallit saqqummersippai, taakkulu nassuiaammum ilannguteqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqassapput.

1. Nalilersuineq pitsaassutsimillu qulakkeerrinneq avataanit imaluunniit nammineq imaluunniit taakku marluk akuleriisillugit ingerlanneqartoq? Ilisimatusarfimmi ilinniartitaanernik immikkut ilisimasalinnik avataaneersunik suleqateqarluni aammalu nunat tamalaat akornanni periutsit akuerisaasut malillugit Ilisimatusarfiup nalilersuineri; ilinniartut, ilinniartitsisut censorillu ilinniartitaanermik namminneq naliliinerannik aamma imaqartoq.

2. Ilinniartitaanermut tunngasut sorliilluunniit pineqaraluarpata ataatsimut uttuuteqarpa ilinniartitaanernut tamanut atuussinnaasunik? Imaluunniit uuttuutit ilinniartitaanernut ataasiakkaanut naleqqussarnissaat pisariaqartinneqarpa? Assersuutigalugu ilinniartitaanernut ingerlaqqiffiusunut sivisuunut pitsaaqutaassaaq piginnaatitsissutit nunanut tamalaanut atuuttut atuutsinneqarpata, akerlianillu perorsaasutut ilinniartitaanermut pisariaqartinneqarsorinarani.
3. Ilinniartitaanerit tamarmik akuttoqatigiinnik naliliiffigineqarlutillu pitsaassusiat qulakkeerinniffigineqartassava aammalu naliliineq qanoq annertutigisoq siamasitsigisorlu pisariaqartinneqarpa? Assersuutigalugu atuarfik, tassani soraarummeerluni misilitsinnernit nunap immikkoortuini nunamilu tamarmi angusat ingerlaavartumik nalilersorneqarlutillu sanillersuuttarnissaat pissusissamisuussaaq. Tamannali Sisimiuni isittumi ingeniørinngorniarfimmuut tunngatillugu pisariaqarsorinanngilaq, tassanimi naammassinnittut ikinnerujussuummata. Ilinniartitaanernullu taakkununga marlunnut pissusissamisuussaaq assersuutigalugu ukiut pingasukkaartumik atuarfimmu naammassinnittut aammalu isittumi ingeniørinngorniatut naammassisut qanoq ingerlasimanersut misissussallugu.
4. Naliliisartoqatigiit qanoq inissisimassappat? Matumani eqqarsaatigineqarpoq naliliisartoqatigiit nammineq ingerlasuussanersut, arlaannaannulluunniit attuumassuteqassannginnersut imaluunniit Naalakkersuisoqarfimmi allaffissornermut ilaassanersut. Naliliisartoqatigiinni ilaasortat kikkunnit toqqarneqartassappat imaluunniit atorfeqartitaassappat?
5. Aningaasaqarneq – tassa Ilinniartitaanikkut Pitsaassutsimik Angusanillu Naliliisartoqatigiinnik pilersitsineq qanoq aningaasartuuteqarfiusariaqassava? Aningaasartuutissanut soorunami apeqqutaassaaq periuseq sorleq toqqarneqarnerseq. Periutsit assigiinngitsut naapertorlugit aningaasartuutaasussatut missingikkat aallaavigalugit aningaasaqarnikkut naatsorsuineq nassuiaammut ilaatinneqartariaqarpoq.

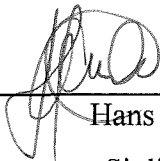
Naggasiullugu ataatsimiititaliamit tikkuarneqassaaq ilinniartitaanernit angusanik pitsaassutsinillu naliliinerup akuusut tamaasa qanimut suleqatigalugit pinera qanoq qulakkeerneqassanersooq nassuiaammi allassimanissaa pingaaruteqarmat. Minnerunngitsumillu nalilersuinernit angusat ingerlaavartumik malitseqartinneqarnissaat qanoq qulakkeerneqarsinnaanersooq.

Isumaliutissiisummi isummersuutit allassimasut tunngavigalugit ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat taparserpaat aammalu Naalakkersuisut kaammattorlugit ataatsimiititaliami isummersuutigineqartut Naalakkersuisut Ilinniartaanermut periusissannut II-mut ilanngunneqarnssaat

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Naalakkersuisunit allannguutissatut siunnersuutigineqartoq akuerineqassasoq inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Hans Aronsen
Siulittaasoq

Jørgen-Ole Nyboe Nielsen
Siulittaasup tullia

Harald Bianco

Ruth Heilmann

Aleqa Hammond